

Groeningen

voor natuur in en om de stad

IVN GRONINGEN/HAREN

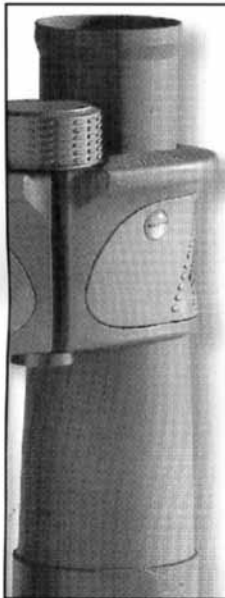
Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

jaargang 38 nr. 2

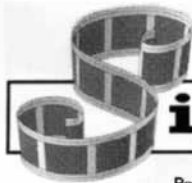
VOORJAAR 2014

- * Fotoservice
- * Alle grote merken compact/reflex/digitaal
- * 80 Types verrekijkers en telescopen op voorraad
- * Ook astronomische telescopen
- * Swift - Bynolyt - Zeiss
- * Swarovski-topdealer
- * *Vriend Stichting Het Groninger Landschap*

www.combigroningen.nl

ipkes

COMBI
FOTO-VIDEO

Poelstraat 19 - 9711 PG Groningen
Telefoon (050) 312 86 84

HET KLEINE REISCOLLECTIEF

kleinschalig verantwoord vertrouwd

Wij organiseren

natuurbelevingstochten,
kant en klaar of op maat,
voor vogelaars en

liefhebbers van fietsen,
wandelen en kanovaren.

Wij zijn er voor kleine
groepjes, families en
individuele reizigers.

Ook organiseren we
studiereizen/excursies
en groepsreizen.

vogelreizen 2014

Polen , Biebrzamoerassen en Bialowieza	9-5
Zweden , Falsterbo, vogeltrek	20 & 27-9
Hongarije , Hortobagy, Kraanvogelspectakel	11-10

natuur- en wandelreizen 2014

Polen , kanokampeerreis Czarna Hancza & Biebrza	16-5
Engeland , wandelen in het Lake District	16-5
Polen , wandelen, ontdek Noordoost Polen	30-5, 1-8, 12-9
Engeland , wandelen door de Yorkshire Dales	16-6
Albanië , wandelen in Noord-Albanië	22-6, 31-8
Schotland , wandelen over the Isle of Skye	12-9

Kleine groepen (vanaf 5 deelnemers).

Deskundige reisleiding.

Korting als u vroeg boekt.

Wij reizen meestal per trein of minibus naar onze bestemmingen.

Ook bieden wij veel individuele reizen aan en maatwerk.

Het Kleine Reiscollectief is een initiatief van

Meander reizen

info@hkrc.nl

www.hkrc.nl

085-7853820

Agenda 2014

Vrijdag 16 mei	Natuurkids fietsexcursie De Onlanden
Zondag 18 mei	Fietsexcursie De Onlanden
Zondag 25 mei	Excursie vroege vogels Vosbergen
Zondag 15 juni	Natuurkids Sloo–texcursie Haren
Zondag 15 juni	Fietsexcursie SES Noordwestzijde
Zaterdag 21 juni	Excursie Ganzenpoel bij Wateren
September	Start bomencursus

De meest actuele informatie t.a.v. de excursie en cursussen die de IVN Groningen-Haren organiseert, is te vinden op de website:

<http://ivn.nl/afdeling/groningen-haren>

Vrijwilligers Vacature:

We Want You For PR

Deze Groeningen is in goede handen. De nieuwe website is actueel en voorziet in alle informatie. De folder spreekt tot de verbeelding. De pers wordt gezocht met berichten. Nu moet de coördinator voor PR en Communicatie nog vernieuwd worden. De 'co' zit in het bestuur, regelt de onderlinge lijntjes en zorgt indien nodig voor de veranderingen in de wijze van communiceren. Niet veel werk, wel voldoening gevend nu er steeds mooie producten liggen. Wie durft, wie doet, wie gaat ervoor!

Gevraagd: organisatie, aanspreekpunt van de werkgroep, afspraken maken, evt persberichten sturen, ervaring niet vereist.

Meld je bij Kees van de Ven,
prharengroningen@kpnmail.nl of
tel 050-4063310.

Yohân Bergsma
Meesterschilder

Meidoornlaan 3
9771 AN Sauwerd
tel. 050-5269734

www.ekoschilder.nl

Inhoudsopgave

Van de voorzitter	6
Van de redactie	8
Interview met Toesca Smit	9
Cursus vogeltrek	12
Heemtuin Groningen	13
Gebiedsexkursie in De Onlanden	16
Hasbruch	18
Scharrelkidsexkursie	22
Boekennieuws	24
Bomencursus	26
Versterking voor de Club Natuurkids	28
Adressen en informatie	29

Van de voorzitter

Alles wordt groen! Eind maart kwamen voorzichtig de blaadjes aan de berk, hebben de tortelduiven in de klimop al weer twee jonge duifjes ter wereld gebracht en broeden ze inmiddels op de tweede leg. Ik hoor de tijftjaf, de groenling, de zanglijster, de koolmees, en in het topje van de els, de putter. In de vroege morgen als ik wakker word, het concert van de merels. Wat een geluk als je houdt van de natuur en de geluiden van vogels.

Alles wordt groen. Niet alleen in mijn tuin, maar in heel Groningen gebeurt van alles op natuurgebied. Er zijn projecten voor wilde bijen, voor moestuinen en tuinreservaten (Groninger Tuinfestijn), eetbare stad, natuur in je buurt, mooiste boomverkiezing, beeldschoon water... Natuur- en milieuorganisaties bespreken dergelijke projecten samen met de gemeente in het Overleg Stadsnatuur. Daar doen we als IVN natuurlijk graag aan mee. Mooi, dat we met verschillende organisaties werken aan dezelfde doelen, ieder op zijn eigen manier.

Ook in ons eigen IVN gebeuren mooie dingen. Het was een inspirerende avond, 17 maart in het Vinkhuys. Circa dertig IVN'ers bezochten de ALV, dat is meer dan in voorgaande jaren. We bespraken kort de jaarverslagen en de financiën. Rink Blankevoort, die zijn PR-activiteiten beëindigde na jarenlang actief te zijn geweest in het bestuur en de werkgroep PR & Communicatie, werd gehuldigd; Gert Jan Huiskes kreeg applaus voor zijn jarenlange inzet en Geurt Verweij en Hubert de Vos werden "geridderd" met een zilveren IVN-speld naar aanleiding van hun 25-jarig (actief) lidmaatschap. Zo zijn we begonnen aan een nieuwe traditie. Wie is volgend jaar aan de beurt?

In de pauze, met boekverkoop, liep de zaal helemaal vol. Maar liefst tachtig mensen (van IVN en KNNV) waren aanwezig bij de presentatie van Jacob de Bruin over de Onlanden. Een presentatie met prachtige, door Jacob zelf gemaakte foto's over de Onlanden. Vooral het gebied Eelder- en Peizermaden kwam aan bod, dat in beheer is van Natuurmonumenten. De beekdalen in dit laaggelegen gebied ontwikkelden zich in de ijstijd. Het water van het Drents Plateau stroom-

de er naartoe en kon vaak met moeite naar het noorden toe worden afgevoerd. Sinds de Middeleeuwen, toen de kloosterlingen begonnen met de ontginning van het laagveen, begon ook het waterbeheer. Later werd het beheer overgenomen door de waterschappen en werd het gebied kunstmatig drooggehouden voor de landbouw. Sinds 1998, het jaar van de wateroverlast, is het roer omgegooid. Het ontwikkelt zich nu opnieuw als natte natuur en kan incidenteel als waterberging worden gebruikt. Het Eelderdiep meandert weer, water stroomt vrijuit over het land, de bever is onderweg vanuit het Zuidlaardermeergebied, de otter komt vanuit het westen hiernaartoe. Het kleinst waterhoen is er, de snor en de roerdomp laten zich horen. Nieuwe petgaten zijn uitgegraven, met plaats voor allerlei soorten amfibieën. Hopelijk komt ook de ringslang erop af. Toename van krabbescheer biedt goede kansen voor de groene glazenmaker. Kortom, dynamische ontwikkelingen doen zich er voor. En dat in een gebied zo dicht bij "stad" en Haren.

Op zondag 18 mei is er onder leiding van Jacob de Bruin een gebiedsexcursie op de fiets, door dit prachtige gebied. Zie elders in dit blad voor meer informatie. Het wordt een boeiende excursie, dus geef je op!

6 april 2014

Lammert Tiesinga

Van de redactie

Met dit opkomende voorjaar en het heerlijke weer, leveren wij als team een beknopte Groeningen aan jullie af. Als een team kan ik zeggen omdat we binnen de pr werkgroep hebben afgesproken om de taken meer te verdelen. Bert Holtkamp verzorgt vanaf nu de opmaak van Groeningen en Marien bijt de spits af in deze Groeningen met een persoonlijk interview met 1 van de leden. Deze keer is dat Toeska, secretaris en enthousiast lid van onze afdeling. Marien zal 4 keer per jaar een enthousiast lid bevragen en hiermee een bijdrage leveren aan de inhoud van de Groeningen.

Meegaand in de veranderingen van het seizoen, zijn we ook op zoek naar degene die het stokje van mij over wil nemen als redactie van de Groeningen. In september zal ik starten met een studie en ik zie weinig mogelijkheden om daarnaast nog al mijn graag gedane activiteiten te blijven doen. Verderop vind je de vacature waarin kort de taken omschreven staan. Mail me gerust als je nieuwsgierig bent naar mijn ervaringen.

De Natuurkids hebben hier weer van zich laten horen met een mooie activiteit waarvan jullie verderop meer kunnen zien...

En Bart van de heemtuin heeft een overzicht geschreven over de belangrijkste gebeurtenissen van het afgelopen jaar op en rondom de heemtuin in het stadspark.

Voordeel van een beknopte voorjaars Groeningen is dat jullie snel op de hoogte zijn van de afgelopen en komende activiteiten en daarna... veel tijd hebben om op pad te gaan en te genieten van alle moois wat er om ons heen te vinden is in de natuur in stad en ommelanden.

Veel leesplezier!

Elina van Ingen Schenau

Paspoort

Naam:	Toeska Smit
Woonplaats:	Groningen
Geboren op:	17/08/1989
Burgerlijke staat:	Samenwonend
Opleidingen:	HBO Milieukunde
Beroep:	Werkzoekend
Huisdieren:	Muizen en een poes
Bij IVN sinds:	2012
Favoriete natuurgebied:	Kennemerduinen

Interview met Toeska Smit

Jij bent de nieuwe secretaris. Hoe is dat zo gekomen?

Dit komt omdat ik de IVN natuurgidsencursus in Leek ben gaan volgen. Hiervoor moesten we stage gaan lopen binnen een IVN afdeling. Omdat ik in Groningen woon, en bovendien heel dichtbij het consulentenschap, heb ik mijn stage bij de afdeling Groningen-Haren gevolgd. Ik heb daar een aantal bestuursoverleggen bijgewoond waar een paar keer werd genoemd dat er nog steeds geen nieuwe secretaris gevonden was. Ik had geen idee wat die functie inhield, maar nadat ik voorzichtig had geïnformeerd wat dat dan inhield bleek dat ik dat wel zou kunnen doen, en voila!

Wat zijn jouw taken als secretaris?

Waar ik het meeste mee bezig ben is de inkomende mailtjes beantwoorden en/of doorsturen naar de juiste personen. Maar ook haal ik de post op en verspreid deze bij de juiste mensen, woon ik bestuursvergaderingen bij waar ik de notulist ben, zet ik het jaarverslag van alle werkgroepen in elkaar, en ik ben representatief voor de afdeling Groningen-Haren bij bijeenkomsten/lezingen. Dat is wat ik tot nu toe heb gedaan, misschien heb ik nog wel meer taken, maar daar moet ik nog achterkomen.

Je bent zelf één van de jongste leden van het IVN. Vind je dat een probleem?

Nee, helemaal niet. Ik vind het juist fijn om van mensen te kunnen leren die door jarenlange ervaring weten waar ze het over hebben. En ik heb niet het idee dat de rest "vastgeroest" zit in een oude manier van doen of denken. Iedereen staat open voor nieuwe ideeën en is zeer enthousiast en actief waardoor ik de rest niet als oud ervaar.

Waarom is het zo lastig om jonge leden aan te trekken? Heb je een idee hoe de IVN dat beter kan doen?

Er is best veel 'concurrentie' door andere groene organisaties. Voor veel is het relatief makkelijk om naamsbekendheid te creëren omdat ze hun eigen gebieden in beheer hebben en daar hun stempel opplakken. Hierdoor komen veel mensen in aanraking met een bepaalde naam en dat blijft hangen. Het IVN heeft geen eigen gebieden en het is daarom lastiger je naam te verspreiden. Ook snappen veel mensen niet wat het IVN nou eigenlijk doet en het heeft voor sommige een 'wollen-sokken' imago. Maar ik denk dat jongeren best graag over de natuur willen leren en erin bezig willen zijn, maar een excursie of cursus voor sommige wat te suf is. Misschien dat weekend-uitjes in een natuurgebied jongeren aan kan trekken. Overdag met een boswachter de natuur in waar spellen gedaan kunnen worden of gewerkt kan worden, en 's avonds is dan vrij voor gezelligheid met de groep. Ook denk ik dat het helpt om ons te richten op de kinderen van nu, dus de jongeren van later. Dit wordt ook al gedaan met de werkgroep Natuurkids, wat een groot succes blijkt.

Wat is jouw favoriete natuurgebied en waarom?

In Noord Nederland is dat de Onlanden. Ik heb in dit gebied een vogelcursus gevolgd en ik heb samen met mijn groepsgenoten, een gebiedsbeschrijving van de Peizermade gemaakt voor mijn afstudeerproject van de natuurgidsencursus. Het is een ontzettend divers gebied met veel bijzondere soorten flora en fauna. Elke keer dat ik daar ben zie ik weer iets nieuws. Ook is het nog in ontwikkeling wat het erg leuk maakt om steeds terug te komen en te zien hoe het gebied zich ontwikkelt.

Maar mijn absoluut favoriete natuurgebied is de Kennemerduinen in Noord Holland. Ik heb hier een stage gevolgd en ben er toen compleet verliefd op geworden. Ten eerste is het behoorlijk groot, je zou er kunnen verdwalen als je een beetje je best doet en dat vind ik geweldig, dat dat kan in Nederland. Het is een ontzettend divers gebied met natuurlijk strand en duinen, maar ook bossen, heide en beken. Dus waar je ook zin in hebt op een dag, je kunt erheen!

Wat is jou leukste/mooiste natuur ervaring?

Samen met mijn afstudeerpartner heb ik een seizoen gevogeld in het Scharreveld in Drenthe. Op een ochtend was het mooi weer: er hing nog een beetje mist en de zon kwam erbij waardoor we besloten op wat stenen te gaan zitten en een broodje te eten. Toen kwamen er een aantal nieuwsgierige Hooglanders onze kant op. "Niks aan de hand" zei mijn vriendin, "ze doen niks". Toen kwamen ze nog dichterbij. "Ze doen echt niks.. " Toen er eentje vlak voor onze neus stond werd zij toch ook wel wat nerveus, maar hij bleek alleen maar zeer geïnteresseerd te zijn in ons broodje. Allebei te bang om hem weg te jagen, gooide we een klein stukje brood verderop wat hem afleidde en deed weglopen. Een beetje eng, maar ook erg mooi om zo'n groot dier van dichtbij te zien en te merken hoe zachtaardig ze zijn.

Wat doe jij graag in je vrije tijd?

Op het moment ben ik veel bezig met mijn moestuintje als het weer het toelaat. Verder fiets, wandel en zwem ik vaak, speel ik computergames of ga ik lezen.

Waarom is het IVN volgens jou belangrijk?

Omdat het heel hard nodig is dat mensen zich bewuster worden van de natuur om hen heen. Het IVN bestaat vooral uit vrijwilligers die gepassioneerd zijn over de natuur en dat enthousiasme is aanstekelijk, wat goed helpt om het belang van natuur duidelijk te maken. Ook vind ik het belangrijk dat mensen bij het IVN terecht kunnen als ze zich meer willen verdiepen in een specifiek onderwerp zoals vogels of planten, of om zelf gids te worden.

We zoeken een 'Redactielid Groeningen'

Deze Groeningen is nog in goede handen. Per volgend jaar zijn we, de werkgroep PR, op zoek naar een redacteur/redactrice voor de Groeningen. Vier maal per jaar zorg dragen voor de ingeleverde artikelen (tekst en foto), mensen informeren over de deadline van aanleveren, en de Groeningen samenstellen. De opmaak van de Groeningen wordt verzorgd door Bert Holtkamp.

Het is niet veel werk, flexibel qua tijd in te vullen, voldoening gevend als er vier maal per jaar een mooi product ligt. Wie durft, wie doet, wie gaat er voor! Gevraagd: mailervaring, interesse in taal, verdere ervaring niet vereist.

Meld je bij Eline van Ingen Schenau, ivngroeningen@gmail.com of Kees van de Ven, prharengroeningen@kpnmail.nl, tel 050-4063310.

Cursus Vogeltrek

Dit najaar organiseert de vogelwerkgroep een heel nieuwe vogelcursus, namelijk over de vogeltrek.

De cursus wordt gehouden op Schiermonnikoog op zaterdag 4 en zondag 5 oktober. We overnachten daar in een kampeerboerderij. Voorafgaand is er één cursusavond in het AOC Terra, Hereweg 99, 9721AA Groningen op donderdagavond 2 oktober.

Raymond Klaassen, onderzoeker op het gebied van vogeltrek o.a. bij het NIOO, zal de inhoud van de cursus op Schier verzorgen, d.w.z. lezing, excursie en bezoek aan het vogelringstation.

Nadere informatie over tijdstippen, kosten en hoe je aan te melden wordt in de volgende Groeningen en op de website van het IVN Groningen-Haren bekendgemaakt.

Heemtuin Groningen

Een terugblik van het afgelopen jaar.

Het bleef vorig voorjaar lang koud met vorst tot eind april en zeker wat flora betreft bleef dit tot laat in het jaar merkbaar. Dit jaar ben ik buiten de heemtuin begonnen met het beheer van de bermen, die vrijwel alleen nog maar uit brandnetels bestonden. Elke ochtend tot negen uur brandnetels trekken en bramen terugsnoeien en dan naar de heemtuin verder met riet trekken. Wat een leven en dan presteert de gemeente het weer om aan het eind van het jaar een groot deel van mijn werk teniet te doen door van de bermen opnieuw een enorme puin hoop te maken. Ik ervaar dit als demotiverend, frustrerend en zelfs deprimerend.

Insekten. Er zijn hier elk jaar veel libellen maar 2013 spande wel de kroon zowel wat soorten als aantallen betreft. Helaas heb ik weinig tijd om nauwkeurige waarnemingen te doen. 13 Mei 2013 heb ik opnieuw een glassnijder ♀ gezien. Eindelijk weer een goed vlinderjaar althans in de zomer, o.a. heel veel kleine vos terwijl deze hier altijd slecht vertegenwoordigd was. Aan de andere kant zie ik relatief weinig bont zandoogje die andere jaren juist heel veel aanwezig was en de gehakkelde aurelia heb ik alleen in het voorjaar waargenomen. Dit jaar ook nog een paar distelvlinders waargenomen. Krekels en/of sprinkhanen hebben we dit jaar heel weinig gezien en ook een bevriende tuinman was dit in zijn eigen tuin opgevallen. Amfibieën. De kikkers waren dit jaar opvallend stil en in augustus-september zag ik nog heel veel piepkleine kikkertjes.

Verder was er eind oktober een flinke najaarsstorm waarbij er heel wat bomen, vooral witte abelen (foto volgende bladzijde) en eiken, zijn omgewaaid. Dit komt ook omdat deze nog flink in blad zaten. Een aantal bomen aan waterkanten zijn met kluit en al omgewaaid, dit vormen prachtige broedplekken voor ijsvogeltjes.

Helaas heeft de gemeente een aantal volkomen onnodig weer terug laten klappen.

Projecten. We hebben afgelopen jaar van dikke stammen een flinke houtstapel gemaakt. We proberen elk jaar wel iets te bouwen en veel bezoekers reageren enthousiast. We maken (stapel)muurtjes, wilgentipi's, houtstapels, (vlecht)hekjes en bruggetjes. Ik vind het leuk om een deel van het hout ergens voor te gebruiken.

Het bleef tot eind januari een hele zachte winter en ik kon dan ook flink blijven wieden zoals op de foto hieronder van de vlinderheuvel. Rechts staan nog dode stengels van de donzige klit, kleine en grote kaardenbol. Hier komen in de winter altijd puttertjes op af.

Na een korte koudeperiode werd het dit jaar al snel weer warmer en kregen we een vroeg voorjaar. Toch profiteren qua bloei niet alle voorjaarsbloeiers hiervan. Sommige soorten zoals holwortel en klein hoefblad bloeien dit jaar erg magtig. Wel al vroeg vrij veel vlinders gezien, citroenvlinder, kleine vos, dagpauwoog en gehakkelde aurelia.

Vorig jaar heb ik heel veel riet getrokken en daardoor is er nu veel open water. Op de achtergrond van deze foto is nog een dikke bos riet te zien. Dit wil ik zo houden, want riet heeft ook zeker een belangrijke ecologische waarde. We hebben ook bij de grote vijver nog een stuk met een dikke rietkraag. Er zijn op de foto hieronder dode stengels van de grote lisdodde en

de weerspiegeling van een berk te zien.

Dan heb ik nog twee oproepen: ik zoek een vrijwilliger voor een of twee halve dagen, ervaring en kennis zijn niet nodig, maar je moet wel helemaal mee kunnen gaan in een natuurlijk wild beheer. En dan zoek ik voor volgend jaar iemand die het leuk vindt om tegen onkostenvergoeding planten voor de heemtuin voor te zaaien.

Je kan contact opnemen via onze website.

E-mail: info@heemtuingroningen.nl

of bellen Bart Beute, telefoon: 06-14802071.

Volgende keer ga ik verder met de beschrijving van de flora.

Tekst Bart, foto's Maarten.

Gebiedsexkursie in De Onlanden zondag 18 mei

De "Onlanden", het geheel van Eelder- en Peizer-
maden en Leekstermeer-gebied, ontwikkelt zich
in snel tempo tot een nat en afwisselend natuur-
gebied, waar verschillende zeldzame soorten
zich thuis voelen.

Voor IVN en KNNV gezamenlijk is er op zondag
18 mei een gebiedsexkursie (op de fiets). De fiets-
excursie start om 10.00 uur bij het Familiehôtel
in Paterswolde (Groningerweg 19). De excursie
staat onder leiding van Jacob de Bruin (Natuur-
monumenten) en duurt tot circa 15.00 uur. *Graag
vooraf opgeven.* Voor informatie en aanmelding
(IVN): ivngroningenharen@gmail.com

Hasbruch

27 April ging de Plantenwerkgroep naar het Hasbruch in Duitsland. Ook alle oud-cursisten van de Bomencursus waren uitgenodigd om mee te gaan en zo togen we met ongeveer 25 man, verdeeld over 6 auto's, naar Duitsland.

De weerverwachting was niet best: regen vooral in het noorden! Onderweg vielen dikke buien maar toen we na 1½ uur uitstapten, was het gelukkig droog. Na een korte pauze hield Ernst een inleidend praatje. Het Hasbruch ligt op de hellingen van de Brookbeek. De bodem bestaat uit keileem met daarop meer of minder dekzand. Omdat keileem geen water doorlaat, kan het er nogal nat zijn.

Het Hasbruch is een oud bos, een oerbos wordt het zelfs genoemd maar dat betekent niet dat het altijd ongerept is gebleven. De mens heeft er steeds gebruik van gemaakt. Wel is het zo dat er op deze plaats al heel lang bos is, oorspronkelijk vooral met eiken. In 1258

wordt het al genoemd in een verdrag over weiderechten van een klooster in de buurt. Later komt het in bezit van de graven van Delmenhost en zelfs van de Deense koning. Er vindt beweiding, strooiselwinning en houtkap plaats. Het bos raakt door het vele gebruik sterk uitgedund en aan het eind van de 18-de eeuw wordt besloten tot herstel en tot het tegengaan van beweiding. Er worden nieuwe bomen geplant en een deel wordt in cultuurgrond omgezet maar ook een deel wordt ongemoeid gelaten. Dat wordt een reservaat. Maar nood breekt wet en in de tweede wereldoorlog wordt ook daar weer fors gekapt. Uiteindelijk blijft er maar 16 ha. over van het oudste gedeelte. In dat deel is sinds 1938 nauwelijks meer ingegrepen, men laat er de natuur zijn gang gaan. In 1975 is het bos voor publiek open gesteld. Wij gaan dat oude bos bekijken en Ernst zal ons daar op zijn geheel eigen wijze doorheen leiden.

Zo beginnen we aan onze wandeling. Wat direct opvalt, is het lichte, ruime karakter van het bos. Er staan Eiken maar ook Haagbeuken en Beuken. Bij een oerbos denk je aan een ondoordringbaar woud maar niets is minder waar. Er is daardoor ook veel ruimte voor ondergroei, voor struiken en planten, en inderdaad die zijn er volop. Een greep: Bosbingelkruid, Tweestijlige Meidoorn, een wit exemplaar van het Bleeksporig bosviooltje (heel mooi), Paarbladig goudveil, Heelkruid... bepaald geen algemene soorten!

De vogelaars speuren door hun kijker naar de boompieper, heggemus en geelgors.

De zon schijnt, de temperatuur is aangenaam en wat ruikt het lekker: fris met een lichte geur van bloemen. Heerlijk!

Wat ook opvalt in dit bos, is dat er nogal wat oude bomen in staan. Bejaarde bomen met vreemde, knoestige stammen. Zulke bomen zie je bij ons niet. Maar een boom heeft natuurlijk ook een levenscyclus of zoals Ernst zegt over de Eik: hij groeit 500 jaar, hij leeft 500 jaar en hij sterft 500 jaar! We komen bij de Charlotte-Eiche, een indrukwekkende boom met een stamomtrek van 6,5 meter. Tjonge!

Bij de jachthut midden in het bos, pauzeren we even voor de lunch. De hut zelf is gesloten maar er staan banken en tafels zodat we er toch kunnen zitten. Wanneer we weer verder gaan, komen we bij de restanten van de Amalia-Eiche. Deze eik is in 1982 omgevallen en ligt nog steeds te vergaan. Op zijn kant is hij nog twee meter hoog! Ernst die hem nog rechtop heeft gezien, vertelt dat er 18 mensen in konden staan!

In ondiepe wielsporen gevuld met water langs het pad zien we kleine salamanders. Het lijken kikkervisjes met een wat verlengd lijfje. Even later zien we volwassen exemplaren. Het blijken Alpenwater-salamanders te zijn met een knaloranje buikje.

Ernst heeft het bijzonderst tot het laatst bewaard: de Friederiche! Deze is 1200 jaar oud en blijkt een stamontrek te hebben van 8,6 meter! Wat een boom! Hij moet dus geplant zijn in de tijd van Karel de Grote! Dat kun je je niet voorstellen!

En dan gaan we richting parkeerplaats. Het is 15.30 uur en we gaan naar huis. Op de terugweg weer regen maar wij hadden een prachtige dag! Hasbruch is echt de moeite waard en helemaal niet zo ver.

Ellen Vissia

Zoeem, b

Samuel

su

Scharrelkidsexcursie

Zondag 13 april hebben zich in het Noorderplantsoen 13 kinderen met hun (groot)ouders verzameld om mee te doen aan de scharrelkidsexcursie, georganiseerd door Natuurkids. Een excursie waarin (groot)ouders en kinderen samen de natuur verkennen en spelen-derwijs onderzoeken wat ze allemaal al weten over de planten en dieren om hun heen. En dit waren de reacties van de deelnemende kinderen...

Evvy
de regen ^{boog} opdracht vond ik het
leukste omdat je veel blaadjes
kon zoeken
vogelhuisjes ook.
heel erg leuk!

VILAB

Tila 6 jaar.

Ik vond het leuk.

Ik had nog nooit een duizendpoot gezien.

We gingen pissebedden zoeken en wormen, koolmeesjes, een eind, een merel, en bladluizen zijn er nog niet.

met een blinddoek ging ik welk zo'n een boom in 20 minuten en nu weet ik wat de edham eet.

Dimitri

blinddoek-
spel met zehjes
koolmeesjes en bingo!

Eigenlijk alles!
alles echt heel geweldig, ik
hoop dat ik 't nog een keer kan
doen, en vooral bingospel.

ze het van heel leuk het sluijspel van
het leukte

Dimitri,

Ik vond het super leuk.

Ik moest ech hoorn zijn en ik vonden
een paar ei.
Dimitri's brer-tje was de regen worm
Leuk.

Erg leuk!

Zareem, blinddoek-
spel met zehjes
koolmeesjes en bingo!

Eigenlijk alles!
alles echt heel geweldig, ik
hoop dat ik 't nog een keer kan
doen, en vooral bingospel.

zwe het van heel leuk het sluijspel van
het leukte

Dimitri,

Ik vond het super leuk.

Ik moest ech hoorn zijn en ik vonden
een paar ei.

Dimitri's brer-tje was de regen worm
Leuk.

Erg leuk!

BOEKENNIEUWS

Stichting Steunfonds Natuur- en Milieueducatie AANBIEDINGEN:

Tristan Lafranchis:

Dagvlinders van Europa

Deze vlindergids behandelt alle soorten Europese vlinders, inclusief die van eilanden zoals Madeira en Cyprus. Inclusief DVD.

Uitgave KNNV.

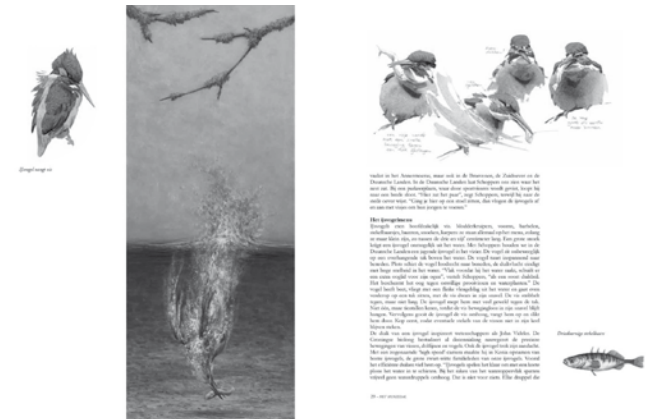
Nu voor € 24,95 ipv € 39,95

Van beeldend kunstenaar Erik van Ommen:

De IJsvogels van de Hunze – Natuur in Drenthe

Boek over het Drentse oerstroombdal 'de Hunze'. Erik van Ommen brengt het landschap en zijn bewoners met zijn schilderijen in beeld. Rode draad vormen de ijsvogels.

Nu voor € 19,95 ipv € 29,95 t/m 31 mei 2014

Sjeng J.T. Lumeij, Désiré J.J.H.G. Karelse, Dick A. Jonkers:

Beter één vogel in de hand – weidevogels

Valkerij, eendenkooien, ganzenflappen, vogeleieren zoeken. Alle traditionele Nederlandse vogelvangstmethode worden beschreven. Tevens relatie tussen ambachtelijke vogelvangst, cultuurhistorie, natuurbescherming en vogelonderzoek. Rijk geïllustreerd.

Nu voor € 14,95 ipv € 34,95

NIEUW:**Jip Louwe Kooijmans:****Stadsvogels in hun domein**

vogels tellen – wijktypen – vogelbescherming

Dit boek laat zien welke soorten in welke aantallen voorkomen en waar. Scoort mijn wijk onder of boven het landelijk gemiddelde? Waarom ontbreken sommige vogels? En wat moeten we daaraan doen?

Prijs: € 14,95, leden €12,50

Hans van Eekelen:**Zaaiagenda**

Gids met de zaai- en oogstmomenten van 90 groentesoorten en 1100 groenterassen. Met tips en wetenswaardigheden, aandacht voor biologische en historische zaden, de beste teeltmomenten, vergeten groenten, kleine moestuinen, pot en bak.

Prijs: € 29,95, leden €26,95

IN VOORRAAD:**Siebelink en van Uchelen:**

Handboek Natuurfotografie. Nieuwe uitgave. Prijs: €29,95, leden €26,95

Nieuwe Atlas Nederlandse Flora, uitgave Floron. Prijs: €39,95, leden €35,95

Petersen:

Het Leven van Paddenstoelen en Schimmels. Prijs: €29,95, leden €26,95

Van der Geld, Groen , van 't Veer:

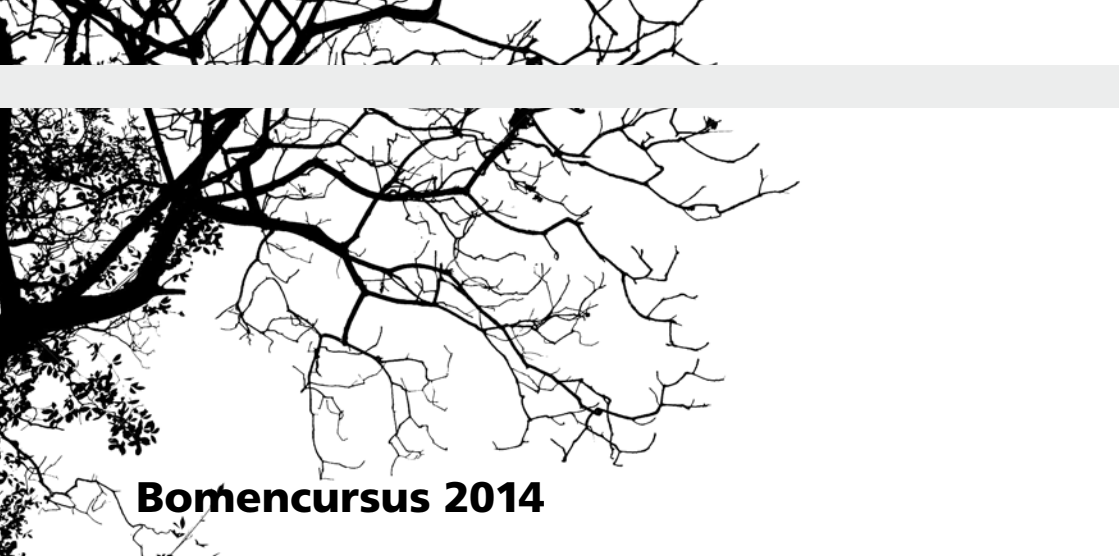
Weidevogels in een veranderend landschap – handleiding weidevogel-beheer en bescherming

Prijs: € 29,95, leden €26,95

Diverse **KNNV Veldgidsen.**

BESTELLEN:

Boeken kunnen worden besteld bij: Saskia van der Burg, Eyssoniusstraat 28, 9714BS Groningen, tel. 050-5799631, e-mail SteunfondsNME@hotmail.com.

Bomencursus 2014

Ook dit najaar organiseert het IVN weer de bomencursus. Alweer voor de 4e keer. Vorig jaar was de cursus vol, dus hopen we ook deze keer weer op een grote groep.

We richten ons vooral op de inheemse soorten. Aan de orde komt bomen determineren aan de bladeren en later aan de knoppen. Bos en bosontwikkeling, de ecologie in een boom, hoe komen ze de winter door, sagen en verhalen omtrent bomen.

Locatie

De cursusavonden vinden plaats in het AOC-Terra, Hereweg 99 in Groningen.

De lessen starten om 19.30 uur en eindigen om 21.45 uur.
(uiterlijk 22 u)

Lesavonden

Donderdag 4 september 2014
Donderdag 2 oktober 2014
Donderdag 6 november 2014
Donderdag 27 november 2014

Excursies

Zaterdag 6 september 2014
Zaterdag 4 oktober 2014
Zaterdag 8 november 2014
Zaterdag 29 november 2014

De excursie worden 's morgens gehouden en duren ongeveer 2 uur. Precieze plaats en tijd worden bekend gemaakt op de cursusavond voorafgaande aan de excursie.

De excursies worden om en nabij Groningen – Haren gehouden.

Ons streven is dat we steeds om uiterlijk 13.00 uur weer in Groningen terug zijn.

Kosten

Het cursusgeld bedraagt: € 50 voor leden / donateurs
 € 60 voor niet-leden

Aanmelden en of informatie bij

Ernst Flentge
Tel. 050-5349131
Email e.w.flentge@freeler.nl

Versterking voor de Club Natuurkids

Met Dorien Drenth en Maurie Mutsaers heeft de jeugdwerkgroep van onze afdeling, ook bekend onder de naam IVN Club Natuurkids, twee actieve, nieuwe leden erbij gekregen.

Op onze laatste excursie in het Noorderplantsoen waren beiden aanwezig om kennis te maken met de andere werkgroepleden en lieten ze weten zin te hebben om mee te helpen bij een volgende activiteit.

Zo mogen we het natuurlijk graag horen!

Met Dorien en Maurie telt de Club Natuurkids nu weer 9 actieve leden.

CARLO ENSING
ADMINISTRATIES

info@carloensingadministraties.nl
www.carloensingadministraties.nl
06-47871101

Voor eenmanszaak (ook zzp-er en starter), VOF, BV, stichting of vereniging doen wij de financiële administratie en aangiftes, regelen we het aanvragen van toeslagen, maken we een jaarrekening en overige financiële adviezen.

Voor particulieren verzorgen wij de aangifte Inkomstenbelasting.

Adressen en informatie

IVN-Afdeling Groningen/Haren

Postbus 1573

9701 BN Groningen

www.ivn-groningen-haren.nl of ivn.nl/afdeling/groningen-haren

e-mail: ivngroningenharen@gmail.com

Bestuur

Voorzitter: Lammert Tiesinga

la.tiesinga@gmail.com Tel: 050-3133682

Secretaris: Toeska Smit

ivngroningenharen@gmail.com

Penningmeester: Carlo Ensing

c.f.ensing@gmail.com Tel.: 06-47871101

Leden: Els vd Boomgaard, Kees van de Ven, Ernst Flentge, Gert Jan Huiskes

Ledenadministratie

Postbus 1573, 9701 BN Groningen.

E-mail: c.f.ensing@gmail.com

IBAN NL12INGB0003742937 t.n.v. IVN afd. Groningen/Haren

Contributie/administratie

Leden zijn actief betrokken bij het IVN. Zij betalen per jaar minimaal 17,50 euro, waarvan de afdeling 8,65 euro afdraagt aan het landelijk bureau. Donateurs steunen het IVN en betalen minimaal 10,50 euro per jaar, dat geheel ten goede komt aan de afdeling.

Leden en donateurs ontvangen "Groeningen", en leden ontvangen tevens het landelijk tijdschrift "Mens en Natuur".

Leden, die "Mens en Natuur" niet thuis gezonden krijgen, dienen contact op te nemen met de afdelingspenningmeester.

Opgave, verhuizingen, overschrijvingen naar andere afdelingen en opzeggingen (dit laatste alleen voor 1 januari): aan de ledenadministratie van onze afdeling doorgeven. Betalingen geschieden per toegezonden acceptgiro of met internetbankieren.

Werkgroepen en coördinatoren

Vogelwerkgroep

Willy Sjaarda

willy.sjaarda@telfort.nl

Plantenwerkgroep (waarnemend)

Ernst Flentge, tel.: 050-5349131

e.w.flentge@freeler.nl

Natuur- en Milieuwerkgroep Haren

Ernst Flentge, tel.: 050-5349131

e.w.flentge@freeler.nl

Werkgroep stadsecologie

Lammert Tiesinga, tel.: 050-3133682

la.tiesinga@gmail.com

Werkgroep Natuurkids

Gert Jan Huiskes, tel.: 06-24149856

gertjanhuiskes@online.nl

Boekenverkoop

Saskia van der Burg

SteunfondsNME@hotmail.com

Werkgroep PR & Communicatie

Kees van de Ven, tel.: 050-4063310

keesvandeven@planet.nl

Ad interim

Kopij voor de Groeningen voor 10 April 2014 sturen naar:

Postbus 1573, 9701 BN Groningen of ivngroeningen@gmail.com

IVN Consulentschap Groningen

Postbus 1020, 9701 BA Groningen.

Tel: 050-3135933; e-mail: consulentschap.groningen@ivn.nl

Vrijwilligersconsulent: Marit Stokkentreeff

IVN-Landelijk

Postbus 20123, 1000 HC Amsterdam.

Tel: 020-6228115

Website: www.ivn.nl

VOOR EEN ENERGIEZUINIGE INSTALLATIE -
GAAT U NAAR ...

- centrale verwarming
- gas- en waterleiding
- zinkwerk
- luchtverwarming
- elektrische installaties
- warmtepompen
- installatie pv-panelen
- installatie zonnecollectoren

Kieler Bocht 39
9723 JA Groningen
Rijksstraatweg 94
9752 BJ Haren

Tel. 050-5344065
Fax 050-5343757
lanting@technonet.nl

NATUURVOEDINGSWINKEL

Tel. 050 - 541 15 15

De Wiershoeck

www.beijum.nl/wiershoeck

Volledig assortiment biologische voeding:

Brood (*ledere ochtand vers*)
Zuivel en kaas
Groente en fruit
Vlees en vlesvervangora
Droogwaren
IJs

Dikeappen
Dranken
Koek en snoep
Wijnen
Lichonamverzorging
Schoonmaakmiddelen Etc. etc.

Verkooppunt

Groente- & Fruit-abonnement

Op de flota: golegen aan het (flots)pad door Beijum, richting Zuidwolde.

Per auto: afslag Beijum-Noord, bereikbaar via Ingang Onnemahoord, daarna links rechtaf.

Open: ma. 11.30-18.00 di, vr. 9.00-18.00 do. 9.00-20.00 za. 9.00-17.00 uur

Beijumerweg 20 (naast de schooltuinen).

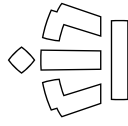

Wij bezorgen ledere donderdag aan huis.
Faxnummer (050) 5792097

IVN afdeling Groningen/Haren
Postbus 1573
9701 BN Groningen
Drukwerk

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas